

Adam Zagajewski - Kalendarium

1945

Adam Zagajewski urodził się 21 czerwca we Lwowie - jako syn Tadeusza Zagajewskiego (inżyniera elektryka, absolwenta Politechniki Lwowskiej) i Ludwiki z Turskich (absolwentki prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie)

październik: wyjazd ze Lwów w ramach akcji przesiedleńczej pracowników naukowych Politechniki i ich rodzin (Zagajewscy - z trzyletnią córką Ewą i czteromiesięcznym Adamem - po trwającej tydzień podróży osiadają w Gliwicach)

1954

ojciec Adama Zagajewskiego zostaje profesorem Politechniki Gliwickiej i obejmuje utworzoną właśnie Katedrę Elektroniki Przemysłowej

1959

początek nauki w V liceum im. Andrzeja Struga w Gliwicach (absolwentem tej samej szkoły będzie współuczestnik pokoleniowych wystąpień literackich Zagajewskiego - Julian Kornhauser, urodzony w roku 1946 w Gliwicach)

1963

Zbigniew Herbert odwiedza V liceum w Gliwicach - Zagajewski uczestniczy w spotkaniu autorskim poety

matura i rozpoczęcie studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim

1965

Tadeusz Zagajewski zostaje profesorem zwyczajnym

1967

debiut – publikacja wiersza *Muzyka* na łamach „Życia Literackiego”

1968

ojciec poety zostaje pozbawiony katedry za wzięcie w obronę protestujących studentów Politechniki

powstaje grupa poetycka „Teraz”, którą współtworzy Zagajewski – między innymi z Julianem Kornhauserem, Jerzym Kronholdem i Stanisławem Stabrą (grupa działała do roku 1975)

magisterium z psychologii – na Uniwersytecie Jagiellońskim

Zagajewski pracuje w Instytucie Nauk Społecznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (do roku 1975)

1970

magisterium z filozofii – na Uniwersytecie Jagiellońskim

poeta jest przewodniczącym Koła Młodych Oddziału Krakowskiego Związku Literatów Polskich (funkcję pełni do roku 1971)

1972

ukazuje się debiutancki tom wierszy *Komunikat* – wydany w Krakowie przez Wydawnictwo Literackie

ślub z Danutą Brudnik (małżeństwo zakończone rozwodem w roku 1982)

1973

poeta zostaje członkiem Związku Literatów Polskich (do ZLP należy do momentu rozwiązania związku przez władze PRL w roku 1983)

1974

Zagajewski i Kornhauser publikują *Świat nie przedstawiony* – książkę programową pokolenia Nowej Fali

1975

poeta jest członkiem redakcji czasopisma „Student” (do roku 1976)

ukazują się drugi tom wierszy – *Sklepy mięsne* (w Wydawnictwie Literackim) oraz powieść *Ciepło, zimno* (w Państwowym Instytucie Wydawniczym)

Nagroda Fundacji im. Kościelskich

Zagajewski jest jednym z sygnatariuszy „Listu 59” – wyrażającego protest przeciw zmianom w konstytucji PRL oraz biorącego w obronę podstawowe wolności obywatelskie

1976

poeta współtworzy niezależne czasopismo „Zapis”, w którym publikuje do roku 1980

1978

ukazuje się zbiór szkiców literackich Zagajewskiego – *Drugi oddech* (nakładem Wydawnictwa „Znak”)

w Poznaniu – w drugim obiegu – wychodzi drukiem tom wierszy *List* (wydanie rozszerzone – ze wstępem Tadeusza Nyczka – ukaże się w Krakowie w roku 1979)

1979

poeta zostaje członkiem Polskiego PEN Clubu

pobył na stypendium literackim Deutscher Akademischer Austausch – Dienst

(DAAD) w Berlinie Zachodnim (do roku 1981)

1982

wyjazd do Paryża

Instytut Literacki w Paryżu wydaje tom *List. Oda do wielości*

1983

poeta wchodzi w skład redakcji „Zeszytów Literackich”

Wydawnictwo „Znak” publikuje powieść *Cienka kreska*

wychodzi drukiem - poza cenzurą - powieść *Słuch absolutny* (wydana następnie w Zurychu - w przekładzie Christy Vogel - pod tytułem *Das absolute Gehör*)

1985

w Londynie - nakładem Wydawnictwa „Aneks” - ukazuje się tom *Jechać do Lwowa i inne wiersze* (z ilustracjami Józefa Czapskiego - pochodzącymi z jego dzienników)

w Stanach Zjednoczonych ukazuje się pierwszy zbiór utworów poetyckich Zagajewskiego - zatytułowany *Temor* (w przekładzie Renaty Gorczyńskiej, ze wstępem Czesława Miłosza)

nagroda czasopisma „Zapis”

nagroda literacka im. Kurta Tucholsky'ego - przyznana przez Szwedzki PEN Club

1986

„Zeszyty Literackie” wydają zbiór esejów Zagajewskiego zatytułowany *Solidarność i samotność*

1987

Prix de la Liberté – przyznana przez francuski PEN Club

1988

poeta rozpoczyna prowadzenie corocznych cykli zajęć w ramach programu Creative Writing na uniwersytecie w Houston w Teksasie (zajęcia te prowadzi do roku 2006)

Tadeusz Zagajewski odchodzi na emeryturę

1989

nagroda Fundacji Alfreda Jurzykowskiego w Nowym Jorku (za rok 1988)

we Francji ukazuje się pierwszy zbiór poezji Zagajewskiego zatytułowany *Palissade, Marronniers, Liseron, Dieu* – w przekładzie Mai Wodeckiej, przy współpracy Claude'a Duranda (przekład został uhonorowany – w roku 1990 – nagrodą im. Jeana Malrieu)

1990

Paryż: ślub z Mają Wodecką, aktorką, tłumaczką, psychoanalityczką, absolwentką psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego

1991

17 marca: w Gliwicach umiera matka poety – Ludwika z Turskich (urodzona 4 kwietnia 1910)

ukazuje się tom *Płótno* (nakładem „Zeszytów Literackich”)

tom esejów *Dwa miasta* opublikowanych zostaje równolegle w Paryżu (w Bibliotece „Zeszytów Literackich”) oraz w Krakowie (przez Oficynę Literacką)

1992

poeta otrzymuje stypendium literackie John Simon Guggenheim Foundation

1994

w Wydawnictwie a5 - w Poznaniu - wychodzi drukiem tom poetycki *Ziemia ognista*

nagroda literacka im. Zygmunta Hertzta - przyznana przez paryską „Kulturę” (za rok 1993)

1996

Międzynarodowa Nagroda Vilenica

1998

w Krakowie ukazuje się książka eseistyczna *W cudzym pięknie* (nakładem Wydawnictwa a5)

1999

wychodzi drukiem tom wierszy *Pragnienie* (w Wydawnictwie a5)

2000

nagroda imienia Lenaua dla Adama Zagajewskiego i Karla Dedeciusa - za zbiór wierszy *Mystik für Anfänger* w przekładzie Dedeciusa (książka ukazała się w roku 1997)

2001

nagroda im. Tomasa Tranströmera

2002

powrót do Polski - poeta mieszka w Krakowie (z przerwami - między innymi - na wykłady w Stanach Zjednoczonych)

w Wydawnictwie a5 ukazuje się zbiór esejów *Obrona żarliwości*

Nagroda im. Horsta Bienka.

Nagroda Literacka Fundacji im. Konrada Adenauera - za całokształt twórczości

w Nowym Jorku wydany zostaje wybór wierszy Zagajewskiego zatytułowany *Without End. New and Selected Poems* (w przekładach Clare Cavanagh, Renaty Górczyńskiej, Bejamina Ivry i C. K. Williamsa)

ukazują się pierwsze książki o twórczości Zagajewskiego - *Bez utopii* Jarosława Klejnockiego i *Kos* Tadeusza Nyczka

2003

Wydawnictwo „Znak” publikuje tom *Powrót*

2004

Nagroda Neustadt

2005

ukazuje się tom wierszy *Anteny* (nakładem Wydawnictwa a5)

2007

poeta rozpoczyna prowadzenie dorocznych cykli zajęć na University of Chicago (w Committee on Social Thought)

Fundacja „Zeszytów Literackich” wydaje zbiór esejów *Poeta rozmawia z filozofem*

2008

nagroda im. Czesława Miłosza - przyznawana przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce

2009

ukazuje się tom poetycki *Niewidzialna ręka* (w Wydawnictwie „Znak”)

2010

28 września: umiera ojciec poety - Tadeusza Zagajewski (urodzony 16 grudnia 1912 we Lwowie)

Europejska Nagroda Poetycka - przyznana w Treviso

2011

w Wydawnictwie a5 ukazuje się książka eseistyczna *Lekka przesada*

2012

poeta zostaje uhonorowany Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski

doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego - przyznany na wniosek Wydziału Polonistyki UJ

Anders Bodegård otrzymuje nagrodę szwedzkiej Królewskiej Akademii Nauk za przekład tomu *Antennen i regn* - wydanego w Szwecji w roku 2011

2014

ukazuje się tom poetycki *Asymetria* (w Wydawnictwie a5)

chińska nagroda poetycka Zhongkun

2015

Nagroda im. Jana Parandowskiego - przyznawana przez Polski PEN Club

Nagroda im. Heinricha Manna - przyznana przez Akademię Sztuk w Berlinie

2016

Nagroda im. Jeana Amery'ego - za eseistykę

Nagroda im. Leopolda Lucasa przyznana przez Uniwersytet w Tybindze

kanadyjska The Griffin Trust for Excellence in Poetry Lifetime Recognition Award - za całokształt twórczości

Pieczęć Uniwersytetu w Urbino

Wielka Nagroda Poetycka im. Janusa Pannoniusa przyznana przez węgierski PEN-Club

poeta zostaje kawalerem Legii Honorowej - najwyższego odznaczenia przyznawanego we Francji

w Wydawnictwie a5 ukazuje się *Lotnisko w Amsterdamie* - polsko-angielski wybór wierszy Zagajewskiego w przekładach Clare Cavanagh

2017

8 czerwca: poecie przyznana zostaje Nagroda Księżniczki Asturii (w dziedzinie literatury)

20 października: uroczystość wręczenia nagród Księżniczki Asturii w Teatro Campoamor w Oviedo - z udziałem hiszpańskiej pary królewskiej

ukazuje się zbiór esejów *Poezja dla początkujących* (wydany przez Fundację Zeszytów Literackich)

2018

tom *Asymetria* w tłumaczeniu Clare Cavanagh znalazł się - obok czterech innych książek - w finale National Book Critics Circle Awards (w dziedzinie poezji)

26 maja: w Muzeum Narodowym w Krakowie - podczas festiwalu Copernicus - poeta wygłasza wykład zatytułowany *O życiu w wolności*

sierpień: podczas międzynarodowego festiwalu poetyckiego w Strudze (Macedonia) poeta odbiera nagrodę „Złoty Wieniec” przyznawaną za wybitne osiągnięcia poetyckie

13 grudnia: wychodzi drukiem ostatni numer „Zeszytów Literackich” - kwartalnika, którego Adam Zagajewski był współzałożycielem i z którym związany był nieprzerwanie przez 36 lat

2019

w Wydawnictwie „Znak” ukazuje się zbiór esejów *Substancja nieuporządkowana*

Wydawnictwo a5 publikuje tom poetycki *Prawdziwe życie*

27 września: Adam Zagajewski odsłania poświęconą mu tablicę pamiątkową w Alei Pisarzy w Oświęcimiu - na tablicy widnieje wybrana przez poetę fraza: „Spróbuj opiewać okaleczony świat”

grudzień: *Prawdziwe życie* i *Substancja nieuporządkowana* zostają wyróżnione nagrodą Krakowskiej Książki Miesiąca

2020

luty: odznaczenie „Adwokatura Zasłużonym” - przyznane przez Naczelną Radę Adwokacką

21 lutego: poeta odwiedza Kopenhagę w związku z realizacją projektu muzycznego *Zagajewski in music*

maj: *Substancja nieuporządkowana* zostaje nominowana do nagrody „Nike”

czerwiec: w 75. rocznicę urodzin Adama Zagajewskiego wydawnictwo „Universitas” publikuje wybór wierszy poety zatytułowany „*Śpiewa to, co milczy...*”. *Tam gdzie oddech* (w opracowaniu i ze wstępem Anny Czabanowskiej-Wróbel)

sierpień: poeta rezygnuje z członkostwa w Stowarzyszeniu Pisarzy Polskich w związku z nawiązaniem przez SPP współpracy z państwowym Instytutem Literatury (utworzonym w roku 2019); z tego samego powodu z SPP występują m.in. Hanna Krall, Jerzy Kronhold, Ryszard Krynicki, Ewa Lipska, Adam Pomorski i Olga Tokarczuk

2021

21 marca: Adam Zagajewski umiera w Krakowie

10 października: prochy poety zostały złożone w krypcie kościoła pod wezwaniem św. Piotra i Pawła w Krakowie (na sarkofagu – który zaprojektował Krzysztof M. Bednarski – widnieje wiersz *Spróbuj opiewać okaleczony świat*)

Anna Czabanowska-Wróbel